

Speelruimtebeleid Wijchen 2025 - 2034

Wijchen, juli 2025

Als aanvulling op het speelruimtebeleid 2016—2025

Inhoudsopgave

1. Inleiding	1
1.1 Aanleiding	1
1.2 Doel	1
1.3 Looptijd en evaluatie	1
1.4 Leeswijzer	2
2. Huidig beleid	3
2.1 Wat is speelruimte.....	3
2.2 Beleidskaders	3
3. Aanvullend beleid	5
3.1 Aansluiting op overig beleid Wijchen	5
3.2 Van speelplekken naar speel en sportplekken	5
3.3 Inclusie en positieve gezondheid.....	6
3.4 Natuurlijk duurzaam	7
4. Analyse	8
4.1 Stand van zaken	8
4.2 Actualisatiepunten.....	9
4.3 Financiële gevolgen	10
5. Trends en ontwikkelingen	12

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Het speelruimtebeleid uit 2016-2025 is toe aan een herijking. Ontwikkelingen en inzichten op gebied van spelen is immers constant in ontwikkeling. De kern van het huidige beleid staat nog stevig. Het speelruimtebeleid 2025 – 2034 is een aanvulling op het huidige beleidsplan en dient dus als een solide fundering. Er zijn nieuwe inzichten, trends en ontwikkelingen die we toevoegen aan het beleid. Deze komen onder meer voort uit actuele ontwikkelingen binnen het vakgebied maar ook binnen de gemeente zoals het Strategisch Kompas, GALA (Gezond en Actief Leven Akkoord), vergroening en het coalitieakkoord. De ontwikkelingen zijn verdeeld over drie thema's.

- Aansluiting op overig beleid Wijchen;
- Van speelplekken naar speel- en sportplekken;
- Inclusie en positieve gezondheid;
- Natuurlijk duurzaam.

Naast de hierboven beschreven ontwikkelingen wordt er gekeken of het nog past binnen de huidige budgetten voor onderhoud en vervanging en of het aanbod nog actueel is.

1.2 Doel

Dit addendum zorgt ervoor dat het huidige beleid wordt aangevuld op essentiële onderdelen. Daarmee is het weer bij de tijd en kan het jaren voort. Ook biedt dit addendum denkrichting om kinderen vaker en actiever buiten te laten en spelen en hoe dit te stimuleren.

Kinderen en jongeren zijn een belangrijke gebruikersgroep van de openbare ruimte. De omgeving waarin zij opgroeien is van invloed op hun latere sociale en lichamelijke ontwikkeling. Een goede omgeving om buiten te spelen en bewegen is niet alleen belangrijk voor hen, maar ook voor het algemeen belang.

Door daarnaast de kinderaantallen en de speelruimte te monitoren blijft het aanbod afgestemd op de behoefte van de verschillende doelgroepen. Dit zorgt voor behoud van drie kernkwaliteiten:

- 1) Een goede spreiding van speelruimte. Dit houdt de speelruimte bereikbaar ook als het kinderaantal afneemt of verschuiving optreedt in leeftijdsgroepen.
- 2) Een goede inrichting van speelruimte. Dit houdt de speelruimte aantrekkelijk en zorgt voor goed gebruik en meer kans op samen spelen.
- 3) Een goed onderhoud van speelruimte. Dit houdt de speelruimte veilig, heel en schoon, wat bijdraagt aan goed gebruik en het imago van de kern of wijk.

1.3 Looptijd en evaluatie

De looptijd van het huidige speelruimtebeleid met dit addendum is 10 jaar. Ingaande vanaf moment van vaststelling in 2025. Deze looptijd is een behoorlijke tijdspanne. Daarom wordt er halverwege een evaluatiemoment ingericht. Anno 2030 wordt beoordeeld of een aanpassing en/of aanvulling wenselijk is.

1.4 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 is een beknopte samenvatting van het huidige beleid. Daarna is in hoofdstuk 3, op drie thema's, aanvullend beleid opgesteld. In hoofdstuk 4 wordt de analyse besproken die is uitgevoerd door een extern bureau met daarbij de financiële gevolgen. Tot slot biedt hoofdstuk 5 een denkrichting voor de toekomst om kinderen meer buiten te laten spelen.

2. Huidig beleid

Hieronder staat een beknopte samenvatting van het huidige beleid dat is opgenomen in het . speelruimtebeleidsplan 2016-2025. Dit beleid is nog altijd actueel.

2.1 Wat is speelruimte

Speelruimte is de ruimte die kinderen krijgen om te spelen. Dit afgestemd op hun leeftijd en buurt waar ze wonen. Op straat tikkertje doen of een speurtocht door de buurt, in de bosjes een hut bouwen, ergens een balletje trappen of gewoon zitten kletsen, de informele speelruimte is hiervoor van belang. De informele speelruimte in Wijchen is bovengemiddeld. Dit komt door de ruimtelijke opbouw van de kernen en wijken. Hierdoor wordt onnodig autoverkeer voorkomen. Daarnaast zijn er in bijna alle wijken stoepen, grasvelden, bosjes en andere plekken waar gespeeld kan worden. Omdat de informele speelruimte niet altijd evenveel speelmogelijkheden biedt is aanvulling met speelplekken en speeltoestellen een must. Hiermee worden kinderen uitgedaagd zich nog verder te ontwikkelen. Voor deze formele speelruimte zijn beleidskaders en beleidsregels ontwikkeld.

2.2 Beleidskaders

De volgende beleidskaders zijn van toepassing:

- De gemeente hanteert een speelruimtenorm, om de spreiding, kwantiteit en kwaliteit van formele speelplekken vast te stellen.
- Bij de ontwikkeling van nieuwe wijken of bij herstructurering van bestaande wijken is de nota speelruimte kaderstellend. Hierbij rekening houdend met de ruimtebehoefte en het budget voor de speelvoorzieningen dat beschikbaar is voor deze beleidsuitvoering. Budget voor speelvoorzieningen voor nieuwe woonwijken wordt meegenomen in de wijkexploitaties.
- Voor kinderen t/m 12 jaar bestaan de voorzieningen met name uit speelplaatsen met speeltoestellen.
- Voor jeugdigen tot 19 jaar bestaan de voorzieningen met name uit balspelvelden. Dit kunnen zowel formele als informele speelvelden zijn.
- 9 openbare schoolpleinen* maken onderdeel uit van het speelruimtebeleid van de gemeente Wijchen.
- De aanwezige informele speelruimte is mede bepalend bij de planning en spreiding van speelplaatsen.
- Bij inrichting of volledige vervanging van centrale- of steunspeelplekken of het verbeteren van de speelkwaliteit van de informele speelruimte worden omwonenden actief betrokken. Waar mogelijk is de leefbaarheidsgroep het eerste aanspreekpunt. De beoordeling gebeurt aan de hand van de kwaliteitsnormen.
- Bij de inrichting, het beheer en het onderhoud van speelvoorzieningen houdt de gemeente zich aan het "Warenwetbesluit Attractie- en speeltoestellen en de norm EN/NEN 1176 & 1177.
- In een dorp zal altijd een centrale speelplek en een steunspeelplek aanwezig zijn.
- De gemeente hanteert de 3%-norm als richtlijn. Er is aandacht voor een integrale ruimtelijke ontwikkeling. Veilige, goed bereikbare, informele speelruimte is onderdeel hiervan.
- Om de vijf jaar wordt het speelruimtebeleid geëvalueerd. In deze evaluatie wordt nagegaan of er nieuwe ontwikkelingen hebben plaatsgevonden die invloed hebben op de speelruimte en de gehanteerde normering. Tevens wordt de analyse geactualiseerd. Aan de hand van de resultaten worden nieuwe aanbevelingen gedaan.

*Basisschool Zuiderpad locatie Huissteden is niet langer als schoolgebouw in gebruik. Dit betekent dat het schoolplein niet meer in gebruik is als openbaar schoolplein. We hebben nu dus 9 in plaats van 10 openbare schoolpleinen.

Resumerend

Door het toepassen van de normen wordt invulling gegeven aan een kwantitatief goede invulling en evenredige verdeling van speelvoorzieningen over de doelgroepen en buurten in de gemeente Wijchen. De norm moet maatgevend zijn voor speelruimte in nieuwbouwwijken en herinrichtingsplannen. Hij is kaderstellend bij de beoordeling van behoud van bestaande of realiseren van nieuwe speelplaatsen.

Dit is vertaald naar beleidsregels, zie hieronder:

- Speelbeleid, breedtesport en JOP-beleid wordt samengevoegd tot één samenhangend speelbeleid gericht op kinderen van 0 tot 19 jaar.
 - groep 0 – 6 jaar
 - groep 6 – 12 jaar
 - groep > 12 jaar
- In elke buurt dienen speelplekken aanwezig te zijn waarvan er één een minimale oppervlakte heeft van 300 m².
- Nieuwe speelplek wordt meegenomen bij grondexploitatie:
 - indien het een nieuwe wijk betreft;
 - indien er een fysieke barrière ligt naar bestaande speelplek;
 - nieuwe speelplek kan centrale- of steunspeelplek betreffen.
- In bestemmingsplannen wordt expliciet aangegeven waar speelruimte is gereserveerd.
- Centrale- en steunspeelplekken:
 - 1 centrale speelplek per buurt of kerkdorp;
 - 2 steunspeelplekken per buurt in Wijchen;
 - 1 steunspeelplek per kerkdorp.
 - per 200 kinderen t/m 12 in een buurt of kerkdorp komt er een extra steunspeelplek bij (200 kinderen 1 extra steunspeelplek, bij 400 kinderen 2 extra steunspeelplekken enz.).
- Speelplekken zijn openbaar.
- Omheining in de vorm van haag of hekwerk toepassen wanneer veiligheid in het gedrang komt:
 - binnen 10 m van water;
 - direct aan of binnen 5 m van weg.
- a) op een centrale speelplek zijn aanwezig:
 - maximaal 6 speeltoestellen voor de drie leeftijdsgroepen
 - bank en afvalbak
- b) op een steunspeelplek zijn aanwezig:
 - maximaal 3 speeltoestellen voor de leeftijdsgroep t/m 12 jaar
 - bank en afvalbak
 - openbaar schoolplein minimaal 3, maximaal 6 speeltoestellen
- c) op een buurt overstijgende speelplek zijn aanwezig:
 - maximaal 12 speeltoestellen
 - bank en afvalbak
- Leefbaarheidsgroepen en (nieuwe) bewoners worden tijdig betrokken bij de realisatie van een speelplek of vervanging van (een) speeltoestel(len).
- Met jongeren worden afspraken gemaakt over het gebruik van de ontmoetingsplek. Ze worden aangesproken op een aantal regels waar ze zicht aan moeten houden. Daarbij is formele begeleiding en handhaving door de politie van de regels van belang.

3. Aanvullend beleid

Nieuwe onderzoeken, inzichten, trends en ontwikkelingen leiden tot dit aanvullende beleid. De basis staat als een huis. Dit addendum zorgt voor geactualiseerd beleid.

3.1 Aansluiting op overig beleid Wijchen

We hebben onze visie op de buitenruimte verwoord in het 'Strategisch Kompas Wijchen'. Deze visie haakt aan bij verschillende beleidsterreinen die raken aan het speelbeleid. Hieronder de belangrijkste punten hieruit ten aanzien van spelen, sporten en ontmoeten:

- De gemeente streeft naar een gezonde, klimaatbestendige leefomgeving, die water, droogte en hitte kan opvangen en waarmee we jaren vooruit kunnen. De fysieke ruimte is beperkt als je kijkt naar de opgaven die we moeten realiseren. De beschikbare ruimte moet dus slimmer en creatiever voor meerdere functies worden gebruikt.
- Naast fysieke ontwikkeling wordt ook gekeken hoe de sociale cohesie versterkt kan worden. Met bijvoorbeeld meer ruimte voor ontmoeting voor de deur en meer natuurlijke speel- en beweeggelegenheden.
- Een belangrijke ambitie is dat inwoners nog meer zeggenschap krijgen in het creëren van hun woonomgeving.
- Voor een betere verkeersveiligheid en duurzaamheid in woonwijken wordt meer ruimte gegeven aan fietsers, voetgangers, openbaar groen en verblijfsruimte. De auto wordt minder dominant, maar voorzieningen blijven wel goed met de auto bereikbaar. Dit heeft een positief effect op de bespeelbaarheid van de openbare ruimte.
- Op een proactieve manier wil we een gezonde leefstijl bevorderen. Bijvoorbeeld door de fysieke ruimte daartoe in te richten. Met het creëren van speelaanleidingen, speelvoorzieningen in de openbare ruimte etc. stimuleert de gemeente om inwoners meer te laten bewegen. De uitwerking hiervan is opgenomen in het GALA (Gezond en Actief Leven Akkoord) voor Wijchen.
- We vinden speelruimte in de leefomgeving belangrijk. Speeltoestellen moeten voor alle kinderen toegankelijk zijn. Een gevarieerd aanbod is van belang om alle leeftijdsgroepen te bedienen en verschillende ontwikkelingsmogelijkheden te bieden. Inclusie is een belangrijk thema.
- De gemeente gaat meer aandacht besteden aan de oudere jeugd (13+). Ze wil ervoor zorgen dat er ook voor hen voldoende ontmoetingsgelegenheden, speelgelegenheden en andere bezigheden zijn, onder andere in de buitenruimte.

3.2 Van speelplekken naar speel- en sportplekken

In het huidige beleid wordt uitgegaan van verschillende doelgroepen binnen de leeftijd van 0 tot 19 jaar. Er wordt beschreven hoe het 'spelen' wordt georganiseerd en hoe aandacht te geven aan zaken zoals bewegen, ontmoeten en sporten.

Naast de speelplekken wordt er gesproken over balsportveldjes en sportvoorzieningen. We willen echter toe naar benamingen die meer recht doen aan deze voorzieningen en ervoor zorgen dat de focus hierdoor meer komt te liggen op "bewegen, ontmoeten, spelen en sporten" in de openbare ruimte. We willen toe naar het creëren van plekken waar al deze thema's samenkomen. Dit is een aanpak die ook vanuit sociaal domein wordt onderstreept. Speel- en sportplekken zijn goede plekken om elkaar te ontmoeten en te verbinden, wat bijdraagt aan een prettige leefomgeving.

Naast de buurt overstijgende-, centrale- en steunspeelplekken zijn er:

Buurt overstijgende sportplekken

Deze sportvoorzieningen hebben een overstijgende functie. Deze voorzieningen worden ook bezocht door jongeren uit andere buurten. Denk hierbij aan de skatebanen, voetbalkooien en de pumptrack.

Centrale sportplekken

Dit zijn de balspelvelden (trapveld, basketbalveld, tafeltennistafels of volleybalnetten) voor de jongeren tot 19 jaar die in de verschillende buurten bij een centrale speelplek in een buurt aanwezig zijn.

Steun sportplekken

Dit zijn de balspelvelden (trapveldje, baskets, korfbalpalen, tafeltennistafels of volleybalnetten) voor kinderen en jeugdigen tot 12 jaar die in de verschillende buurten bij een steunspeelplek of als los onderdeel in een buurt aanwezig zijn.

In de analyse die aan bod komt in hoofdstuk 4 worden dan ook gesproken over speel- en sportplekken of een combinatie van beide.

3.3 Inclusie en positieve gezondheid

Inclusieve speelruimte

Niet voor iedereen is het vanzelfsprekend om mee te kunnen doen op de speelplekken. Inclusieve speelruimte gaat verder dan het plaatsen van een mandschommel en het rolstoelvriendelijk maken van de ingang. Bij het naar buiten gaan kunnen veel verschillende beperkingen opspelen of worden ervaren. Hierdoor zijn 'inclusief' ingerichte plekken vaak toegespitst op één specifieke doelgroep met een beperking. Dit maakt deze plekken mogelijk dus niet inclusief voor mensen die een andere beperking ervaren. Ook kan een inclusieve inrichting ervoor zorgen dat kinderen die geen beperking ervaren zich niet uitgedaagd voelen. In de gemeente Wijchen doen mensen die een beperking ervaren mee, ook op de speelplekken.

We zetten op het gebied van inclusiviteit vooral in op de centrale speelplekken. Deze plekken zijn dé plekken waar de bewoners samenkomen om samen te spelen en elkaar te ontmoeten. Op een deel van deze plekken wordt de 100-70-50- regel gehanteerd van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). Op 70% van alle buurtoverstijgende speelplekken en 50% van alle centrale speelplekken is iedereen 100% welkom, is 70% van de ruimte toegankelijk voor iedereen en is 50% van de voorzieningen bespeelbaar voor ieder kind. Zie ook de nota van de VNG Aan de slag met samenspelen. Dit percentage wordt nu nog niet gehaald maar willen we de komende jaren stapsgewijs realiseren.

Verder is op steunplekken ook ruimte voor een inclusieve aanpak. Indien in de nabije omgeving een bewoner met een beperking woonachtig is kan hiervoor maatwerk worden gemaakt.

Positieve gezondheid

We vinden positieve gezondheid, ook voor kinderen, belangrijk. Buitenspelen is daarin voor deze doelgroep een belangrijke pijler. Bij positieve gezondheid staat eigen regie en veerkracht centraal. Ook mensen met een beperking of chronische ziekte kunnen zich gezond voelen. Dit vraagt dat ze de uitdagingen van het leven aankunnen. De inrichting van de openbare ruimte kan bewoners stimuleren of juist afremmen om aan de slag te gaan met hun eigen gezondheid en leefstijl. Hierbij gaat het niet alleen om het faciliteren van actief bewegen, zoals sporten, wandelen of fietsen. Ook zaken als buiten komen, ontmoeting met

anderen, het beleven van natuur en tot rust komen zijn hier belangrijk. Met alleen fysieke ingrepen is de buitenruimte niet per definitie inclusief. Sommige mensen hebben extra begeleiding nodig om naar buiten te gaan of anderen te ontmoeten. Het is essentieel dat ook het sociale aspect een rol heeft bij de inrichting van de centrale speelplekken. Alleen de combinatie van fysiek en sociaal zorgt voor die 100% welkom en dus inclusieve buitenruimte. We kunnen een aanjagende rol hebben, bijvoorbeeld door middel van de buurtsportcoach.

3.4 Natuurlijk duurzaam

Klimaatbestendige en biodiversespeelomgeving

We streven in ons beleid naar een gezonde, klimaatbestendige leefomgeving, die water, droogte en hitte kan opvangen. Op groene (speel)plekken kan regenwater (zichtbaar) worden opgevangen en infiltreren. Groen zorgt ook voor koelte. Beide zijn belangrijk voor de leefbaarheid in de bebouwde kom en tevens leuke informele speelruimte. Leg hiervoor bijvoorbeeld een paar stapstenen in de wadi, dan wordt regenwater speelwater. Bomen, struiken, gras en hoogteverschillen doen de omgevingstemperatuur dalen en zorgen voor een uitdagende speelomgeving. Maak herkenbaar waar in het groen gespeeld mag worden.

Met meer inheems groen in de buurt waarin mag worden gespeeld, ontstaat gelijk meer biodiversiteit. De herinrichting van een speelplek kan een kans bieden om de biodiversiteit te versterken. Denk aan hoogteverschillen of dood hout in de vorm van boomstammen, een insectenhotel of –muurtje. Groen is veranderlijk en daarmee extra aantrekkelijk. Kinderen die in de natuur spelen hebben op latere leeftijd ook meer binding met natuur en kennen het belang daarvan.

Circulaire speelruimte

De speelruimte die nu gemaakt wordt voor kinderen mag niet het afval zijn dat ze zelf moeten opruimen. Wat behouden kan blijven, blijft behouden en voor de spullen die niet behouden kunnen blijven wordt een andere invulling gezocht. Dan worden oude verhardingen een speelmateriaal, zitbank of amfibieënmuur op een groene beleefplek. Omgewaaiden bomen worden een brug over een sloot of zitelement in een wandelgebied of op de natuurspeelplek. Nieuw in te richten speelplekken moeten zo circulair mogelijk worden ingericht.

Natuurspeelplekken en informeel spelen

In Wijchen zetten we met name in op grote natuurspeelplekken waar het kan. Dit zijn voornamelijk de buurtoverstijgende speelplekken. Op deze plekken kan een echte natuurspeelplek worden vormgegeven met grote diversiteit aan spelmogelijkheden met en in het groen. Denk hierbij aan een zand-en waterspeelplek, hutten bouwen, klimbomen en bosjes waar je in kunt verstoppen, hoogteverschillen met speelwaarde en natuurbeleving. Bij die beleving kan ook natuureducatie van toegevoegde waarde zijn. Ook versterken deze speelplekken de sociale cohesie in buurten door een ontmoetingsplaats te bieden voor kinderen en ouders. Door te investeren in natuurlijkspeelplekken, kunnen we als gemeente Wijchen bijdragen aan een gezondere, duurzamere en meer verbonden gemeenschap.

De meeste speelplekken in de gemeente liggen al in het groen. Dat groen is er om te gebruiken en te ervaren, al worden hier geen specifieke voorzieningen voor gemaakt. Informele groene plekken als een grasveldje, groenstroken, bosplantsoen en bomen in de wijken kunnen zorgen voor veel speelwaarde. Vaak kan met kleine aanpassingen de groene ruimte veel interessanter en bespeelbaarder worden gemaakt. Denk aan hoogteverschillen, een laag vertakte boom als klimboom of een heestersoort die tegen een stootje kan en waar je een hut in kan maken. Kleine spelaanleidingen als een paar keien of gekleurde paaltjes maken duidelijk aan de buurt dat er gespeeld mag worden.

4. Analyse

We hebben een adviesbureau de opdracht gegeven een analyse te maken van de benodigde speel- en sportplekken op basis van de beleidskaders en de demografische aantallen kinderen van 0 tot 19 jaar. Dit heeft geleid tot een voorstel voor uitbreiding of verwijdering van speelplekken.

4.1 Stand van zaken

Speelplekken:

In de analyse van het adviesbureau is terug te lezen wat de huidige centrale- en steunplekken voor de verschillende buurten in de gemeente Wijchen zijn. Dit is hieronder schematisch weergegeven:

Wijk	Buurt	Centrale plek	Steun-plekken	Extra Steunplekken*	Totaal aantal plekken
Alverna	Alverna	1	1		2
Balgoij	Balgoij	1	1		2
Batenburg	Batenburg	1	2		3
Bergharen	Bergharen	1	2		3
Hernen	Hernen	1	2		3
Niftrik	Niftrik	1	-		1
Woezik	Saltshof	1	2	1	4
	Veenhof	1	2		3
Centrum	Centrum	-	1		1
Wijchen Oost	Valendries	1	2	1	4
	Uilenboom	1	2		3
Wijchen Noord	Wijchen Noord Oost	1	2	1	4
	Wijchen Noord West	1	2	1	4
	Hofsedam	1	2		3
Achterlo	Heilige Stoel	1	2	1	4
	Homberg	1	2		3
	Kraaijenberg Hof van Hagevoort	1	2	1	4
Wijchen West	Aalsburg	1	2		3
	Blauwe Hof	1	2		3
Zuid I	De Weertjes De Grippen Zevendreef Zesakkers	1	2		3
Zuid II	Abersland	2	1		3
Zuid III	Kronenland Sluiskamp Oudelaan	1	2		3
Zuid IV	Diepvoorde Huissteden	1	2		3
Zuid V	De Ververt Hoogmeer	1	2	1	4
Zuid VI	De Geer Elsland	1	2		3

Kerkeveld I	Diemewei De Meren	1	2		3
Kerkeveld II	De Gamert De Flier	1	2		3
Kerkeveld III	De Lingert	1	2		3
Huurlingsedam	Huurlingsedam	1	2	2	5
Totaal		29	51	10	90

* Per 200 kinderen t/m 12 jaar in een buurt of kerkdorp komt er een steunplek bij.

In totaal liggen er in de gemeente op dit moment 90 speelplekken. Dit zijn 29 centrale speelplekken en 61 steunspeelplekken. Dit is inclusief 5 buurt overstijgende speelplekken en 9 openbare schoolpleinen. Er zijn hiermee voldoende speelplekken voor kinderen en jeugdigen.

Sportplekken:

We hebben in de gemeente in totaal 67 sportplekken. 38 sportplekken liggen bij een speelplek. Daarnaast zijn er nog 29 aparte sportplekken. Dit is inclusief 6 buurt overstijgende sportplekken. De 23 plekken voor 12 tot 19 jarigen (jongeren) zijn voor de circa 3500 jongeren in Wijchen momenteel niet voldoende, maar met de afnemende kinderaantallen is dit naar de toekomst toe wel het geval.

Dit is te zien in de bevolkingsontwikkeling. Sinds het speelruimtebeleid in 2016 is het aantal kinderen (0 t/m 5 jaar) met circa 10% afgenomen. Nog steeds een lichte daling, maar minder dan in de jaren ervoor. Het aantal jeugdigen (6 t/m 11 jaar) nam namelijk af met bijna 20%. In de groep jongeren (12 t/m 18 jaar) is de staart van de hogere kinderaantallen te zien. De komende jaren daalt het aantal jongeren flink, met zo'n 25%.

Ondanks de afnemende aantal jongeren ligt het aandachtspunt voor wat betreft de sportplekken in de buurten Hofsedam, Kerkeveld (met name de Flier en de Gamert) en de Huurlingedam. Hier is het aanbod (tot nu toe) beperkt.

Nieuwe wijk Wijchen West:

Om ervoor te zorgen dat in een nieuwbouwproject, zoals Wijchen West, rekening gehouden wordt met speel- en sportplekken, zal in het bestemmingsplan de richtlijn van formele speelruimte opgenomen worden. Speelruimte wordt meegenomen in de wijkexploitatie van deze nieuwe woonwijk. Speelruimte en bespeelbare openbare ruimte dienen vanaf de eerste structuurschets van een nieuwe wijk als volwaardig element behandeld te worden, zowel in stedenbouwkundig opzicht als in de grondexploitatie. De beleidskaders zijn meegegeven en opgenomen in de conceptplannen van de nieuwe wijk Wijchen West.

4.2 Actualisatiepunten

Speelplekken:

- Op basis van de demografische opbouw van de buurt Hofsedam zal er een steunspeelplek bij moeten komen.
- Gezien de beleidskaders (1 steunspeelplek per kerkdorp) en de demografische opbouw van Bergharen en Batenburg zal in ieder dorp 1 steunspeelplek worden opgeheven. Daar waar speeltoestellen verdwijnen blijft een informele speelplek achter. De ruimte blijft beschikbaar voor spelen.
- In het coalitieakkoord 2022-2026 is opgenomen dat er voor kinderen een speelbos ontwikkeld gaat worden. Dit staat gepland in park Noord en zal een buurt overstijgende speelplek worden. Indien bij de integrale afweging van de perspectiefnota budget voor het speelbos beschikbaar wordt gesteld dan zal er een uitgewerkt ontwerp worden gemaakt.

Sportplekken:

- In het speelruimtebeleidsplan 2016 – 2025 zijn een aantal punten opgenomen om nader te onderzoeken:
 - *Een sportvoorziening van 12 tot 19 jaar in Zuid*
In samenspraak met de jeugd uit Zuid is er een skatevoorziening in het Oosterpark gerealiseerd.
 - *Jongerenontmoetingsplek Campus*
Hier is geen vervolg aan gegeven. Er zijn op dit moment ook geen signalen dat hier behoefte aan is. Mocht dit in de toekomst wel het geval zijn dan kunnen we hierover in gesprek gaan.
- In het stuk "Aanvulling speelruimtebeleid 2015-2025 betreffende sportvoorzieningen voor de leeftijdsgroep 12 tot 19 jaar" (zie bijlage speelruimteplan 2015-2025) wordt gesproken over 9 jongerenontmoetingsplekken (JOP) met daarbij eventueel een sportplek:
 - *JOP bij voormalig AZC*
Inmiddels is hier de pumptrack als sportplek bij gekomen.
 - *JOP Oosterpark*
Hier is een skatebaan gerealiseerd.
 - *JOP Batenburg*
Met de komst van MFA Batenburcht is de oude accommodatie met daarbij de JOP verdwenen. Er zijn op dit moment geen signalen dat er behoefte is aan een nieuwe JOP. Mocht dit in de toekomst wel het geval zijn dan zullen we hierover in gesprek gaan.
 - *Jongerenontmoetingsplek Huurlingedam*
In het plan Huurlingsedam (2^e en 3^e fase) is een jongerenontmoetingsplek in de buitenruimte opgenomen. Deze is er nu nog niet maar zal dus nog worden gerealiseerd.
- Sportplekken op de Campus
 - *Beachvelden*
Inmiddels zijn er structureel beachvelden aangelegd waar in de openbare ruimte o.a. beachvolley en beachhandbal gespeeld kan worden. Deze is naast o.a. de verenigingen en scholen voor iedere inwoner van Wijchen te gebruiken.
 - *3x3 basketbal*
Een aantal initiatiefnemers hebben het plan opgepakt een 3x3 basketbalveld te realiseren op de plek van de bestaande voetbalkooi op de Campus. Hiervoor vragen ze cofinanciering vanuit de gemeente. Bij de integrale afweging van de perspectiefnota zal hier budget voor vrij gemaakt moeten worden.
 - *Calisthenics toestel*
Vanuit de GALA middelen heeft de gemeente het mede mogelijk gemaakt dat het Maaswaal College (locatie Oosterweg) een calisthenics toestel bij de school heeft geplaatst. gaan plaatsen. Deze is zowel voor de leerlingen als voor de overige inwoners van Wijchen te gebruiken.
- Sportcontainer
In 2017 heeft de gemeenteraad budget beschikbaar gesteld voor een mobiele fitnessvoorziening (sportcontainer) in Wijchen. Door middel van een jaarkalender wordt de sportcontainer jaarlijks op 6 verschillende plekken in Wijchen neergezet waar o.a. de jongeren gebruik van kunnen maken.
- Zoals eerder aangegeven zijn de sportplekken in Hofsedam en Kerkeveld (met name de Flier en de Gamert) en de Huurlingedam beperkt. Onderzocht zal worden wat de mogelijkheden zijn om dit te verbeteren.

- In Wijchen Zuid (Kerkeveld en Huurlingsedam) is er sterk de behoefte voor een buurt overstijgende sportplek. Denk hierbij aan bijvoorbeeld een voetbalkooi of Urban Sports. In samenspraak met LBG's en inwoners willen we graag onderzoeken wat de mogelijkheden hiervoor zijn. Bij toekomstige uitbreidingslocaties zal hier ook naar gekeken worden.

4.3 Financiële gevolgen

Op dit moment hebben we 90 speelplekken in de gemeente. Met een extra steunspeelplek in Hofsedam en het verdwijnen van 2 steunspeelplekken in de 2 kerkdorpen komt het aantal speelplekken uit op 89. De kosten voor onderhoud en vervanging van de centrale- en steunsportplekken zijn naar verhouding gering.

In 2016 hadden we een structureel jaarlijks bedrag van € 106.000,- voor onderhoud en vervanging. Door jaarlijkse indexatie is dit bedrag anno 2025 € 140.000,-. Hiermee is er genoeg financiële ruimte om binnen het huidige budget te blijven.

Bij de aanleg van de buurt overstijgende sportplekken van de afgelopen 10 jaar is er extra budget opgenomen voor vervanging. Denk hierbij aan de skatebaan (Oosterpark) en de pumptrack in Wijchen West. Bij de buurt overstijgende sportplekken van voor deze periode zal er voor vervanging incidenteel budget aangevraagd moeten worden of worden opgevangen binnen bestaande budgetten.

Daarnaast is er jaarlijks een structureel bedrag van € 5.000,- beschikbaar om de reserve "vervangen speeltoestellen openbare schoolpleinen" te kunnen voeden. Deze reserve zal alleen worden aangesproken als het benodigde vervangingsbedrag, waartoe samenwerkingsstichting Kans & Kleur een inspanningsverplichting heeft door middel van acties/fondsenwerving, sponsoring enz., niet toereikend is.

In 2030 wordt het speelruimtebeleid geëvalueerd. In deze evaluatie wordt nagegaan of er nieuwe ontwikkelingen hebben plaatsgevonden die invloed hebben op de speelruimte, de gehanteerde normering en wat de financiële consequenties hiervan zijn.

5. Trends en ontwikkelingen

Naast de beleidsaanvullingen in hoofdstuk 3 zijn er nog enkele noemenswaardige trends en ontwikkelingen. Deze staan hieronder beknopt beschreven. Het zijn onderwerpen en ideeën die in de toekomst nader kunnen worden onderzocht of worden ingezet om bewegen, ontmoeten, spelen en sporten te stimuleren.

Digitaal buitenspelen

De digitale wereld vormde een lange tijd een groot gevaar voor het buitenspelen. Kinderen spelen minder vaak en korter buiten. Een op de zes kinderen speelt zelfs helemaal nooit buiten. Dit is een zeer ernstige trend omdat buitenspelen van grote waarde is voor de fysieke en mentale ontwikkeling. Gelukkig blijkt ook steeds vaker dat digitale hulpmiddelen juist het buitenspelen stimuleren. Apps als Pokémon Go waren razend populair en zorgen ervoor dat kinderen (en volwassenen) vaker naar buiten gaan. Ook komen kinderen met elkaar in contact via dergelijke apps en maken ze nieuwe sociale contacten. Daarnaast zijn er talloze websites en apps die 'ouderwetse' buitenspellen aan kinderen leren. Met informatie over spelregels en tactieken. Hand stand in de mand, stoepranden en touwtje springen maken zo langzaam een comeback.

Ook zijn er apps die waarnemingen vastleggen of zelfs opdrachten verstrekken. Kinderen worden uitgedaagd om bepaalde planten en dieren op te sporen en te herkennen. Zo dragen digitale hulpmiddelen steeds meer bij aan buitenspelen. In de toekomst is het wellicht mogelijk om hier vanuit de gemeente ook een bijdrage aan te leveren. Denk bv. aan digitaal beschikbare zoekkaarten met inheemse bomen, planten en dieren.

'Oude tijden herleven'

In beginsel kunnen inwoners de gehele openbare ruimte gebruiken om te bewegen, ontmoeten, spelen en sporten. Een goed onderhouden wandelpad is immers ook een handloopparcours en een bankje in de schaduw is al snel een ontmoetingsplek. De natuur in de gemeente wordt steeds meer ingericht met reliëf, wadi's, slootjes, struikgroepen en bomen. Dit vormt uit zichzelf al aanleiding om te bewegen. Denk aan slootje springen, tikkertje en verstopperkje. Een voetbalveld is natuurlijk ook te gebruiken om te frisbeeën, hoepelen, touwtje te springen en nog veel meer. Daarnaast zijn (veilige) trottoirs en pleintjes een blanco canvas voor iedereen met een setje stoepkrijt en een levendige fantasie. We stimuleren 'vrij spelen'. Zo werd immers ook met veel genoegen, generaties lang gespeeld in de openbare ruimte. Hoe dit op een goede manier te promoten en welke externe partners hierbij te betrekken zal nog verder moeten worden onderzocht.

Deze visie op spelen en bewegen in de openbare ruimte klinkt relatief nieuw, maar is gebaseerd op jarenlang speelplezier. "Oude tijden herleven" in de wereld van het spelen. Deze vorm van spelen kan kinderen meer in actie krijgen dan enkel toestellen plaatsen. Dit om kinderen in contact te brengen met elkaar, de natuur in de gemeente en stimuleert het een actieve, gezonde leefstijl.

De buitenruimte is een essentieel deel van de leefwereld van kinderen, jeugdigen en jongeren. Buiten komen ze andere hindernissen, uitdagingen en verrassingen tegen dan binnen en moeten ze reageren op onverwachte situaties. Buiten komen ze leeftijdsgenoten tegen. Buitenspelen geeft kinderen en jongeren voortdurend prikkels waardoor ze zich fysiek, sociaal-emotioneel en verstandelijk sterk ontwikkelen.

